

بررسی نقش میانجی سود و زیان سلامت روانی در رابطه میان انتظارات با انگیزش تحصیلی

عابدین فعله گری: دانشجوی دکتری، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران

ID هوشنگ جدیدی: استادیار، گروه روانشناسی، واحد سنندج، دانشگاه آزاد اسلامی، سنندج، ایران (* نویسنده مسئول) hjadidi86@gmail.com

علی تقوایی نیا: دانشیار، گروه روانشناسی، دانشگاه یاسوج، یاسوج، ایران

ذکراله مروتی: دانشیار، گروه روانشناسی، دانشگاه زنجان، زنجان، ایران

چکیده

کلیدواژه‌ها

انتظارات،
انگیزش تحصیلی،
سود و زیان روانی

زمینه و هدف: انتظار- ارزش می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی بر انگیزش تحصیلی دانشجویان و دانش آموزان داشته باشد بنابراین این پژوهش با هدف بررسی رابطه انتظارات با انگیزش تحصیلی به واسطه سود و زیان‌های روانی صورت پذیرفته است.

روش کار: این پژوهش بر اساس معیار هدف در گروه پژوهش‌های کاربردی، بر اساس معیار زمان گردآوری داده‌ها در گروه پژوهش‌های معادلات ساختاری، بر اساس معیار ماهیت داده‌ها و مبنای پژوهش یک پژوهش کمی می‌باشد. اصلی‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه استاندارد (سود و زیان روانی، انتظارات، انگیزش تحصیلی) می‌باشد، پایایی ابزار پژوهش نیز بر اساس آزمون آلفای کرونباخ برای متغیر سود و زیان روانی، انتظارات، انگیزش تحصیلی به ترتیب برابر با ۰/۷۵، ۰/۷۱ و ۰/۷۷ به تأیید رسیده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهرستان قروه سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ بود. حجم نمونه در این پژوهش برابر با ۳۸۴ نفر و شیوه نمونه‌گیری در این پژوهش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای بود.

یافته‌ها: با توجه به یافته‌های این پژوهش انتظارات به صورت مثبت بر انگیزش تحصیلی اثر مثبت دارد. انتظارات به صورت مثبت بر سود و زیان‌های روانی اثر دارد. سود و زیان‌های روانی در رابطه بین انتظارات و انگیزش تحصیلی نقش واسطه‌ای دارد. **نتیجه‌گیری:** به طور کلی می‌توان بیان داشت که با ایجاد انتظارات در دانش آموزان می‌توان به افزایش انگیزش تحصیلی کمک کرد. همچنین با توجه به رابطه بین انتظارات با زیان‌های روانی می‌توان استنباط کرد که با افزایش انتظارات می‌توان زیان‌های روانی در دانش‌آموزان را افزایش داد.

تعارض منافع: گزارش نشده است.

منبع حمایت‌کننده: حامی مالی ندارد.

شیوه استناد به این مقاله:

Felegari A, Jadidi H, Taghvaiinia A, Morovati Z. Investigating the Mediating Role of Mental Health Gains and Losses in the Relationship between Expectations and Academic Motivation. Razi J Med Sci. 2023;29(10):203-210.

*انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با [CC BY-NC-SA 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/) صورت گرفته است.

Original Article

Investigating the Mediating Role of Mental Health Gains and Losses in the Relationship between Expectations and Academic Motivation

Aabedin Felegari: PhD Student, Department of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran

Hooshang Jadidi: Assistant Professor, Department Of Psychology, Sanandaj Branch, Islamic Azad University, Sanandaj, Iran
(* Corresponding author) hjadidi86@gmail.com

Ali Taghvaiinia: Associate Professor, Department of Psychology, Yasooj University, Yasooj, Iran

Zekrollah Morovati: Associate Professor, Department of psychology, University of Zanjan, Zanjan, Iran

Abstract

Background & Aims: Motivation is one of the most important elements of learning and progress. Although intelligence and talent are important and determining factors of students' learning, other factors are also important and influential besides these factors. Among these factors, motivational beliefs can be mentioned. Academic motivation generally refers to the motivations, needs, and factors that cause a person to attend educational environments and obtain an educational certificate. Motivation is defined as a process by which goal-oriented activities are stimulated and maintained. In the theoretical and conceptual models of motivation, progress, beliefs, and expectations of people, the most important and main determinants of progress behavior are considered. These models include attribution theory, expectation-value theory, self-determination theory, goal theory, and self-efficacy theory. When learners have the necessary motivation to learn, the process of communication is facilitated, content becomes more fluent, anxiety is reduced, and creativity and learning are manifested. Also, motivated students have positive motivational effects on the teacher and as a result, they make education satisfactory for both the teacher and the students. Also, the study showed that students' motivation affects all classroom activities. The issue of academic motivation is an essential issue for teachers and education custodians of different countries. Increasing the motivation level of students requires a change in the factors that motivate a person, which is divided into two categories, internal and external. Motivational beliefs, the expectation of success, and perceived subjective value act as mediating variables about cognitive processes and progress behaviors. At the most general level, it is assumed that the socio-cultural environment acts as the main source of influence on the mental processes of the individual. This environment includes stereotypes related to gender and culture, behaviors and beliefs of socializers, talents, and previous development of the individual. Considering that the researchers of expectancy-value theory have emphasized the different roles of task value, ability-expectation beliefs, task difficulty understanding, source of control, and previous progress in subsequent progress, it can be said that expectation-value can influence It has positive and negative effects on students' academic motivation, therefore, in this research, we seek to answer the following question. Do psychological and situational gains and losses in the relationship between expectations and values affect academic motivation?

Methods: The current research is of the correlation type, which examines the relationships between the variables of the proposed model using the structural equation modeling method. The statistical population of this research includes all secondary school girls and boys of Qorve city in the academic year 2020-2021, and the number of these students is reported to be 10,000 by the Ministry of Education. The sample size in this research was calculated using Cochran's pheromone equal to 384 people. The sampling method in this research is multi-stage cluster sampling. The city has two regions, north

Keywords

Expectations,
Academic Motivation,
Psychological Gains and
Losses

Received: 05/11/2022

Published: 02/01/2023

and south, and girls' and boys' schools, and one class from each school and each level were selected through virtual and in-person selection (according to the conditions of the corona disease and the strictness of the schools) and a questionnaire was provided to them. The main tool for collecting information in this research is a standard questionnaire (psychological gains and losses, expectations, academic motivation). In order to determine the presence or absence of a relationship or influence between the variables and to estimate and generalize the results obtained from the sample size to the statistical population from the Kolmogorov-Smiranov test, the simple correlation model with the obvious variable, the Pearson correlation coefficient test and the path model (mediator) to evaluate the hypotheses and data. The research and the research conceptual model have been used. The tool for analyzing questionnaire data of this research is Spss statistical software and Amos structural equation modeling software.

Results: According to the findings of this research, expectations have a positive effect on academic motivation. Expectations have a positive effect on psychological gains and losses. Psychological gains and losses play a mediating role in the relationship between expectations and academic motivation.

Conclusion: In general, it can be said that by creating expectations in students, it is possible to help increase academic motivation. Also, according to the relationship between expectations and psychological losses, it can be concluded that by increasing expectations, psychological losses in students can be increased. In the model of expectation and value, these structures are the two main predictors of behavior leading to progress, and it is assumed that expectation and value have a direct effect on progress behavior, and the amount of expectation and value is influenced by the perception of the social environment, cultural context. Therefore, motivation and engagement are powerful processes that can motivate students to learn new skills on the one hand and can lead to a lack of engagement and educational self-destruction on the other hand. (Positive or negative reactions towards the teacher, classmates, university, or school; the feeling of belonging to the individual, conformity with the school or its demands). The review of the research literature shows that the educational involvement of parents is accompanied by the educational involvement of students, especially the concern to do homework at home and a positive attitude towards school. Students' involvement in school activities leads to educational progress, positive expectations about academic ability, improvement of academic performance, and reduction of dropping out. One of the limitations of this study is the inability to generalize to other cities in the country because the results of the study were only for students in Qorve. Also, the unnecessary strictness of the school administrators in distributing the questionnaire among the students can be mentioned, as well as the very poor cooperation of some students in answering the questions of the questionnaire, which we convinced them to cooperate with great difficulty and convincing explanations.

Conflicts of interest: None

Funding: None

Cite this article as:

Felegari A, Jadidi H, Taghvaiinia A, Morovati Z. Investigating the Mediating Role of Mental Health Gains and Losses in the Relationship between Expectations and Academic Motivation. *Razi J Med Sci.* 2023;29(10):203-210.

*This work is published under CC BY-NC-SA 3.0 licence.

مقدمه

انگیزش یکی از مهم‌ترین عناصر یادگیری و پیشرفت است. اگر چه هوش و استعداد از عوامل مهم و تعیین کننده‌ی یادگیری دانش‌آموزان هستند اما عوامل دیگری نیز در کنار این عوامل، مهم و تاثیرگذار هستند. از جمله این عوامل می‌توان از باورهای انگیزشی نام برد (۱). انگیزش تحصیلی به طور کلی به انگیزه‌ها، نیازها و عواملی گفته می‌شود که باعث حضور یک فرد در محیط‌های آموزشی و کسب یک مدرک تحصیلی می‌گردد. انگیزش، به عنوان فرایندی که توسط آن فعالیت‌های هدف محور برانگیخته و حفظ می‌شود، تعریف می‌شود (۲). در الگوهای نظری و مفهومی انگیزش، پیشرفت، باورها و انتظارات افراد مهم‌ترین و اصلی‌ترین تعیین کننده‌های رفتار پیشرفت محسوب می‌شوند. این الگوها عبارتند از نظریه اسناد، نظریه انتظار- ارزش، نظریه خود تعیین‌گری، نظریه هدف و نظریه خودکارآمدی (۳). هنگامی که یادگیرندگان برای یادگیری انگیزه لازم را داشته باشند، فرایند ارتباط تسهیل شده، مطالب روان‌تر گشته، اضطراب کاهش یافته و خلاقیت و یادگیری نمود می‌یابند. همچنین دانشجویانی با انگیزه اثرات انگیزشی مثبتی بر روی مدرس گذاشته و در نتیجه سبب رضایت بخشی آموزش هم برای مدرس و هم برای دانشجو یان می‌شوند. همچنین مطالعه بیانگر آن بود که انگیزه دانشجویان بر روی تمامی فعالیت‌های کلاسی آنان اثر می‌گذارد (۴). افرادی که انگیزه تحصیلی بالایی دارند، فعالیت‌های بیشتری را می‌پذیرند، تکالیف بیشتری را انجام می‌دهند و موفقیت بیشتری را کسب می‌کنند. اگر فرد به این نتیجه برسد که، فعالیت تحصیلی یا شغلی او، دستیابی به اهداف و نیازهایش را در پی ندارد، نیروی روانشناختی یاد شده کاهش می‌یابد و صدمات انگیزشی رخ می‌دهد (۵). تا آن جا که فرد از نظر شناختی در ادامه فعالیت خود دچار تردید می‌شود. اختلال در انگیزش می‌تواند در سطح احساسات و رفتار سبب بروز مشکلاتی شده و مقدمات بدبینی، اضطراب، افسردگی و مشکلات روانی و هم چنین افت چشمگیر در عملکرد فردی، اجتماعی و شغلی را فراهم می‌آورد و بر روی عملکرد تحصیلی دانشجویان نیز تاثیر منفی می‌گذارد (۶). صرف نظر از عوامل کلی مؤثر بر پیشرفت تحصیلی دانشجویان و

دانش‌آموزان، عوامل درونی همچون انگیزه تحصیلی تاثیر بسزایی در پیشرفت تحصیلی آنان دارد، انگیزه از جمله مفاهیم رایج در مسایل آموزشی است. مسأله انگیزه تحصیلی برای مربیان و متولیان آموزش کشورهای مختلف به صورت یک موضوع دارای اهمیت مطرح است. افزایش سطح انگیزه دانشجویان و دانش‌آموزان نیازمند تغییر در عواملی است که باعث انگیزش فرد می‌شود که به دو دسته درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند (۷). سرانجام افراد بدون انگیزه، بعد از مدت‌ها تلاش برای انجام تکلیف و صرف انرژی و وقت، آن را رها کرده‌اند. با وجود انگیزه تحصیلی قوی در دانشجویان و دانش‌آموزان، آنان تحرک لازم را برای به پایان رسانیدن موفقیت آمیز یک تکلیف و رسیدن به هدف در امر یادگیری و پیشرفت تحصیلی خود کسب می‌کنند، هرچه انگیزه فرد برای آموختن و تحصیل بیشتر باشد فعالیت بیشتری برای رسیدن به هدف نهایی متحمل خواهد شد (۸). تحقیقات متعدد بیانگر وجود رابطه معنادار بین انگیزش و پیشرفت تحصیلی است (۸). علاوه بر این رابطه معنی دار و مستقیمی میان انگیزش و سازه اشتغال آموزشی که یکی دیگر از عوامل تأثیرگذار بر عملکرد تحصیلی است نیز در تحقیقات گوناگون مشخص شده است. پژوهشگران در سال‌های اخیر سعی کرده‌اند تا از طریق مداخله‌های مختلف تغییراتی در این متغیرها ایجاد کنند (۹). نتایج مطالعات مختلف حاکی از آن است که دانش‌آموزان برانگیخته شده به فعالیت‌ها علاقه مندند، سخت‌کوش هستند، اعتماد به خود دارند، در انجام تکالیف استمرار نشان می‌دهند و عملکرد مطلوبتری دارند. به همین علت وقتی در سیستم آموزشی مشکلاتی همچون افت تحصیلی رخ می‌دهد از انگیزه یادگیرنده به عنوان یکی از عوامل مهم آن یاد می‌شود (۱۰).

پژوهش‌های مرتبط با مؤلفه‌ی انتظار نشان می‌دهند که این مؤلفه نقش حیاتی در انگیزش ایفا می‌کند و بر رفتارهای پیشرفت مانند تلاش، مداومت و عملکرد مؤثر است (۱۱). نظریه انتظار- ارزش، بسط مفهوم انگیزش پیشرفت اتکینسون است و از جمله مدل‌های شناختی- اجتماعی است که انتظار، دانش‌آموزان و دانشجویان از موفقیت تحصیلی و ارزشی که برای تکالیف درسی قائلند، نقش بسزایی در آن دارد

و پسرانه می‌باشد که از هر مدرسه و هر مقطع یک کلاس از طریق مجازی و حضوری انتخاب (با توجه به شرایط بیماری کرونا و سخت‌گیری‌های مدارس) و پرسشنامه در اختیار آنها قرار گرفت. اصلی‌ترین ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش پرسشنامه استاندارد (سود و زیان روانی، انتظارات، انگیزش تحصیلی) می‌باشد. به‌منظور تعیین وجود یا عدم وجود رابطه یا تأثیر بین متغیرها و برآورد و تعمیم نتایج به‌دست‌آمده از حجم نمونه به جامعه آماری از آزمون کولموگروف اسمیرانف، مدل همبستگی ساده با متغیر آشکار، آزمون ضریب همبستگی پیرسون و مدل مسیر (میانجی) جهت ارزیابی فرضیه‌ها و داده‌های پژوهش و مدل مفهومی پژوهش استفاده گردیده است. ابزار تجزیه و تحلیل اطلاعات پرسشنامه‌ای این پژوهش نرم‌افزار آماری Spss و نرم‌افزار مدلسازی معادلات ساختاری Amos می‌باشد.

یافته‌ها

با توجه به جدول شماره ۱، چون مقدار سطح معناداری در جدول آزمون پیرسون برابر با $0/0001$ می‌باشد و این مقدار با اطمینان $0/95$ از سطح بحرانی و استاندارد خطای $0/05$ کوچکتر است پس رابطه بین دو متغیر انتظارات با انگیزش تحصیلی، بین انتظارات با سودهای روانی، بین انتظارات با زیان‌های روانی، بین سودهای روانی با انگیزش تحصیلی، بین زیان‌های روانی با انگیزش تحصیلی تأیید می‌گردد. مقدار ضریب همبستگی بین متغیرها بیانگر آنست که این دو متغیر از شدت همبستگی مناسبی برخوردارند. پس بطور کلی می‌توان چنین استنباط نمود که بین انتظارات با انگیزش تحصیلی، بین انتظارات با سودهای روانی، بین انتظارات با زیان‌های روانی، بین سودهای روانی با انگیزش تحصیلی، بین زیان‌های روانی با انگیزش تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

با توجه به جدول شماره ۲ می‌توان بیان داشت که تأثیر مستقیم انتظارات بر انگیزش تحصیلی، انتظارات بر سودهای روانی، انتظارات بر زیان‌های روانی، سودهای روانی بر انگیزش تحصیلی، تحصیلی معنادار می‌باشد (سطوح معناداری کلیه تأثیرات متغیرها با اطمینان

(۱۲). در این نظریه باورهای انتظار و ارزش تکلیف دو پیش‌بینی‌کننده عمده رفتار منجر به پیشرفت هستند. باورهای انگیزشی تعیین‌کننده باورهای انتظار و ارزش ذهنی تکلیف بوده و به واسطه آنها رفتارهای پیشرفت را تحت تأثیر قرار می‌دهند. در این نظریه فرض شده است که فرآیندهای شناختی، باورهای انگیزشی را تحت تأثیر قرار می‌دهند (۱۳). به این ترتیب، باورهای انگیزشی، انتظار موفقیت و ارزش ذهنی ادراک شده به عنوان متغیرهای میانجی در رابطه فرایندهای شناختی و رفتارهای پیشرفت عمل می‌کنند. در کلی‌ترین لایه فرض بر آن است که محیط اجتماعی- فرهنگی به عنوان منبع اصلی اثرگذار بر فرآیندهای شناختی فرد عمل می‌کند. این محیط شامل الگوهای قالبی وابسته به جنس و فرهنگ، رفتارها و باورهای اجتماعی کنندگان، استعدادها و پیشرفت قبلی فرد است (۱۴). با توجه به اینکه پژوهشگران نظریه انتظار- ارزش، بر نقش متفاوت ارزش تکلیف، باورهای توانایی- انتظار، درک دشواری تکلیف، منبع کنترل و پیشرفت قبلی در پیشرفت‌های بعدی تأکید داشته‌اند می‌توان گفت که انتظار- ارزش می‌تواند تأثیرات مثبت و منفی بر انگیزش تحصیلی دانشجویان و دانش‌آموزان داشته باشد لذا در این تحقیق در پی رسیدن به پاسخ سوال زیر می‌باشیم. آیا سود و زیان‌های روانی و موقعیتی در رابطه میان انتظارات و ارزش‌ها بر انگیزش تحصیلی تأثیرگذار است؟

روش کار

پژوهش حاضر از نوع همبستگی است که به روش مدلیابی معادلات ساختاری روابط بین متغیرهای مکنون مدل پیشنهادی را بررسی می‌کند. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانش‌آموزان دختر و پسر متوسطه دوم شهر ستان قروه سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰ که تعداد این دانش‌آموزان از سوی آموزش و پرورش ۱۰۰۰۰ نفر گزارش گردیده است. حجم نمونه در این پژوهش با استفاده از فرمون کوکران برابر با ۳۸۴ نفر محاسبه گردیده است شیوه نمونه‌گیری در این پژوهش نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای می‌باشد. شهر دارای دو منطقه شمال و جنوب و مدارس دخترانه

جدول ۱- آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای تحقیق

متغیر مورد بررسی	تعداد	ضریب پیرسون	سطح معناداری
انتظارات	۳۸۴	۰/۴۸	۰/۰۰۱
انگیزش تحصیلی	۳۸۴	۰/۷۵	۰/۰۰۱
انتظارات	۳۸۴	۰/۳۱	۰/۰۰۱
سودهای روانی	۳۸۴	۰/۷۵	۰/۰۰۱
انتظارات	۳۸۴	۰/۳۳	۰/۰۰۱
زیان‌های روانی	۳۸۴		
سودهای روانی	۳۸۴		
انگیزش تحصیلی	۳۸۴		
زیان‌های روانی	۳۸۴		
انگیزش تحصیلی	۳۸۴		

جدول ۲- تأثیرات مستقیم و سطوح معناداری متغیرها

وضعیت شاخص	مقادیر استاندارد شده	نقاط بحرانی	سطوح معناداری
تأثیر انتظارات بر انگیزش تحصیلی	۰/۴۷	۸/۴۱	۰/۰۰۰۱
تأثیر انتظارات بر سودهای روانی	۰/۷۴	۱۲/۷۳	۰/۰۰۰۱
تأثیر انتظارات بر زیان‌های روانی	۰/۳۱	۶/۵۸	۰/۰۰۰۵
تأثیر سودهای روانی بر انگیزش تحصیلی	۰/۷۵	۱۲/۷۷	۰/۰۰۰۱

جدول ۳- سطوح معناداری تأثیرات غیرمستقیم

وضعیت شاخص	سطوح معناداری تأثیرات غیرمستقیم
انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه سود روانی)	۰/۰۰۰۱
انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه زیان روانی)	۰/۰۴

جدول ۴- سطوح معناداری تأثیرات کل

وضعیت شاخص	سطوح معناداری تأثیرات کل
انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه سود روانی)	۰/۰۰۰۱
انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه زیان روانی)	۰/۰۲

متغیرها در مدل فوق معنادار بوده و سطوح معناداری آنان کوچکتر از سطح بحرانی از ۰/۰۵ گزارش شده است.

با توجه به جدول شماره ۴، تأثیر غیرمستقیم متغیرهای انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه سود روانی) برابر با ۰/۰۰۰۱، انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه زیان روانی) برابر با ۰/۰۲ می‌باشد. با توجه به مقادیر سطوح معناداری اثرات کل متغیرها می‌توان استنباط نمود که تأثیر کل کلیه متغیرها در مدل فوق معنادار بوده و سطوح معناداری آنان کوچکتر از سطح بحرانی از ۰/۰۵ گزارش شده است.

۰/۹۵ کوچکتر از سطح بحرانی و استاندارد ۰/۰۵ گزارش شده است) پس به طور کلی با توجه به مدل فوق و خروجی وزن‌های رگرسیون و مقادیر سطوح معناداری می‌توان استنباط نمود که تأثیر مستقیم کلیه تأثیرات متغیرها بر یکدیگر معنادار می‌باشد.

با توجه به جدول شماره ۳، تأثیر غیرمستقیم متغیرهای انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه سود روانی) برابر با ۰/۰۰۰۱، انتظارات بر انگیزش تحصیلی (به واسطه زیان روانی) برابر با ۰/۰۴ می‌باشد. با توجه به مقادیر سطوح معناداری اثرات غیرمستقیم متغیرها می‌توان استنباط نمود که تأثیر غیرمستقیم کلیه

بحث

از یافته‌های مهم این مطالعه این بود که در رابطه میان انتظارات با انگیزش تحصیلی متغیرهای سودهای روانی، زیان‌های روانی، نقش میانجی دارند. این یافته با نتایج مطالعه بوراسا (Bourassa) و همکاران (۲۰۱۹) (۱۳)، او سلر (Osler) و همکاران (۲۰۰۸) (۱۴) و جیمز (James) (۲۰۱۵) (۱۵) نتایج یکسانی داشته است. بوراسا (Bourassa) و همکاران (۲۰۱۹) در بررسی و مطالعه رابطه بین انگیزه تحصیلی و پیشرفت تحصیلی دانشجویان دریافتند که با افزایش پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان نمرات خودآزمایی انگیزه بیرونی نیز افزایش می‌یابد (۱۳). همچنین اوسلر (Osler) و همکاران (۲۰۰۸) که با هدف بررسی تغییرات در سازه‌های انتظار ارزش دانش‌آموزان و تأثیر آنها بر سایر متغیرهای آموزشی در طول یک نیم سال تحصیلی انجام شد، دریافتند که ارتباط متقابل بسیار معنی‌دار بین سازه‌های انتظار و ارزش بود. نظریه پردازان انتظار-ارزش معتقدند انتخاب، پیگیری، عملکرد و انگیزه افراد تحت تأثیر باورهای آنان در مورد انتظار موفقیت در انجام تکلیف و ارزشمندی یک تکلیف برای آنان دارد (۱۴). نظریه انتظار-ارزش بر بازنمایی شناختی و تأثیر هدف‌ها تکیه می‌کند. این بازنمایی شناختی دارای دو ویژگی است: انتظار ناشی از این که بروز رفتارهای ویژه به دست‌یابی به هدف‌های معین می‌انجامد و ارزشی که این هدف‌ها در نزد انسان یا جاندار خواهند داشت. یکی از متغیرهای تأثیرگذار بر پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، انتظارات دانش‌آموزان و ارزشی که برای تکلیف درسی قائل‌اند؛ می‌باشد (۱۱). در مدل انتظار و ارزش، این سازه‌ها دو پیش‌بینی‌کننده عمده رفتار منجر به پیشرفت هستند و فرض شده است انتظار و ارزش اثر مستقیم بر رفتار پیشرفت دارند و میزان انتظار و ارزش تحت تأثیر نحوه ادراک محیط اجتماعی، زمینه فرهنگی و عملکرد و رخدادهای گذشته می‌باشد (۱۲). درگیری یک شاخص ضروری بین انگیزش و پیشرفت تحصیلی است. از این‌رو، انگیزش و درگیری فرایند قدرتمندی هستند که از یک طرف می‌توانند دانش‌آموزان را برای یادگیری مهارت‌های جدید تحریک کند و از طرف

دیگر می‌توانند منجر به عدم درگیری و خود تخریبی تحصیلی شوند (۱۳). درگیری تحصیلی دانش‌آموز یک سازه چندبعدی و متشکل از سه بعد رفتاری (مشارکت، تلاش، توجه، رفتار مثبت، فقدان رفتار مخرب)، شناختی (یادگیری خودتنظیمی، استفاده از راهبردهای عمیق یادگیری و انجام تلاش لازم برای درک ایده‌های پیچیده) و هیجانی/عاطفی (واکنش‌های مثبت یا منفی نسبت به معلم، همکلاسی‌ها، دانشگاه یا مدرسه؛ احساس تعلق فرد، تطابق با مدرسه یا تقاضاهای آن) است (۴). بررسی ادبیات پژوهش نشان می‌دهد درگیری تحصیلی والدین با درگیری تحصیلی دانش‌آموزان به‌ویژه نگرانی برای انجام تکالیف در خانه و نگرش مثبت نسبت به مدرسه همراه است (۱۴). درگیری دانش‌آموز در فعالیت‌های مدرسه سبب پیشرفت تحصیلی، انتظارات مثبت در مورد توانایی تحصیلی، بهبود عملکرد تحصیلی و کاهش ترک تحصیل می‌شود (۱۵).

از محدودیت‌های این مطالعه می‌توان به عدم قابلیت تعمیم به سایر شهرهای کشور اشاره کرد چون نتایج پژوهش صرفاً برای دانش‌آموزان در قروه بود. همچنین سختگیری‌های بی‌مورد مدیران مدارس در راستای توزیع پرسشنامه در بین دانش‌آموزان می‌توان اشاره کرد و نیز همکاری بسیار ضعیف تعدادی از دانش‌آموزان در پاسخ به سؤالات پرسشنامه که با سختی فراوان و توضیحات قانع‌کننده‌ای آنان را قانع به همکاری نموده‌ایم.

در راستای نتایج این پژوهش، پیشنهاد می‌شود با ایجاد انتظارات در دانش‌آموزان می‌توان به افزایش انگیزش تحصیلی کمک کرد. همچنین با توجه به رابطه بین انتظارات با زیان‌های روانی می‌توان استنباط کرد که با افزایش انتظارات می‌توان زیان‌های روانی در دانش‌آموزان را افزایش داد.

نتیجه‌گیری

به طور کلی می‌توان بیان داشت که با ایجاد انتظارات در دانش‌آموزان می‌توان به افزایش انگیزش تحصیلی کمک کرد. همچنین با توجه به رابطه بین انتظارات با زیان‌های روانی می‌توان استنباط کرد که با افزایش

13. Bourassa KJ, Ruiz JM, Sbarra DA. Smoking and Physical Activity Explain the Increased Mortality Risk Following Marital Separation and Divorce: Evidence From the English Longitudinal Study of Ageing. *Ann Behav Med.* 2019;53(3):255-266.

14. Osler M, McGue M, Lund R, Christensen K. Marital status and twins' health and behavior: an analysis of middle-aged Danish twins. *Psychosom Med.* 2008;70(4):482-7.

15. James SL. Variation in marital quality in a national sample of divorced women. *J Fam Psychol.* 2015;29(3):479-89.

انتظارات می‌تواند زیان‌های روانی در دانش‌آموزان را افزایش داد.

References

1. Allendorf K, Ghimire DJ. Determinants of marital quality in an arranged marriage society. *Soc Sci Res.* 2013;42(1):59-70.

2. Zhang Y, Axinn WG. Marital Experiences and Depression in an Arranged Marriage Setting. *AJS.* 2021;126(6):1439-1486.

3. Choi H. Giving or receiving spouse care and marital satisfaction among older Korean individuals. *Soc Sci Med.* 2021;272:112071.

4. O'Rourke N, Claxton A, Chou PH, Smith JZ, Hadjistavropoulos T. Personality trait levels within older couples and between-spouse trait differences as predictors of marital satisfaction. *Aging Ment Health.* 2011;15(3):344-53.

5. Min J, Yorgason JB, Fast J, Chudyk A. The Impact of Spouse's Illness on Depressive Symptoms: The Roles of Spousal Caregiving and Marital Satisfaction. *J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci.* 2020;75(7):1548-1557.

6. Pollock Star A, Cohn-Schwartz E, O'Rourke N. Reciprocal Effects of Marital Idealization and Marital Satisfaction Between Long-Wed Spouses Over Time. *Int J Aging Hum Dev.* 2022;95(4):440-454.

7. Seol KO, Baek S, Kim J. Materialism, wives' relative earnings, and marital satisfaction among South Korean couples: Actor and partner effects. *J Fam Psychol.* 2021;35(6):780-788.

8. Jennings EA. Predictors of Marital Dissolution During a Period of Rapid Social Change: Evidence From South Asia. *Demography.* 2016;53(5):1351-1375.

9. Schmitt M, Kliegel M, Shapiro A. Marital interaction in middle and old age: a predictor of marital satisfaction? *Int J Aging Hum Dev.* 2007;65(4):283-300.

10. Margelisch K, Schneewind KA, Violette J, Perrig-Chiello P. Marital stability, satisfaction and well-being in old age: variability and continuity in long-term continuously married older persons. *Aging Ment Health.* 2017;21(4):389-398.

11. Boerner K, Jopp DS, Carr D, Sosinsky L, Kim SK. "His" and "her" marriage? The role of positive and negative marital characteristics in global marital satisfaction among older adults. *J Gerontol B Psychol Sci Soc Sci.* 2014;69(4):579-89.

12. Bourassa KJ, Sbarra DA, Whisman MA. Women in very low quality marriages gain life satisfaction following divorce. *J Fam Psychol.* 2015;29(3):490-9.